

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 113/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Marcel Biznár, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky listom prokurátorky Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. XV Gn 263/18/1000-16 z 9. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného

Advokátskou kanceláriou MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Marcel Biznár, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) listom prokurátorky Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátorka generálnej prokuratúry“) č. k. XV Gn 263/18/1000-16 z 9. januára 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ doručil Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky 10. decembra 2018 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku, ktorého sa mal podľa názoru sťažovateľa *„dopustiť prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici [REDAKOVANÉ] tým, že na Okresný súd Banská Bystrica podal dňa 16.07.2012 obžalobu sp. zn. Kv 58/2010-178 aj voči osobe sťažovateľa.“*. Súčasťou sťažovateľom podaného trestného oznámenia bola aj jeho žiadosť (návrh) o postup podľa § 239 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) v konaní vedenom pôvodne na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 1 T 76/2012. Sťažovateľ v podanom trestnom oznámení *„vyslovil podozrenie zo spáchania trestného činu a domáhal sa pri spôsobe vybavenia tohto trestného oznámenia postupu podľa Trestného poriadku a nie postupu podľa vnútorných predpisov porušovateľa práva, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky (napr. príkaz Generálneho prokurátora, závery pracovných porád, založenie trestného oznámenia ako súčasť obhajoby a pod).“*. Trestné oznámenie sťažovateľa vybavila prokurátorka generálnej prokuratúry listom č. k. XV Gn 263/18/1000-16 z 9. januára 2019, ktorým mu poukazom na § 62 ods. 1 Trestného poriadku oznámila, že ho ako súčasť jeho obhajoby zasiela do súdneho spisu konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 1 T 76/2012 z dôvodu tej skutočnosti, že predmetné trestné konanie nebolo v tom čase právoplatne skončené. Tento postup prokurátorky generálnej prokuratúry sťažovateľ napadol ústavnou sťažnosťou.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti koncentroval svoje sťažnostné námietky na toto konštatovanie: „Vyrozumením Generálnej prokuratúry SR sp. zn. XV Gn 263/18/1000-16 zo dňa 09.01.2019 bolo sťažovateľovo trestné oznámenie zo dňa 10.12.2018 posúdené v zmysle § 62 ods. 1 Trestného poriadku (v rozpore s jeho obsahom) ako súčasť obhajoby a bolo postúpené Okresnému súdu Bratislava I. V zmysle ustanovenia § 10 ods. 1 Trestného poriadku je prokurátor a policajt orgánom činným v trestnom konaní a v právomoci Generálnej prokuratúry SR je aj vybavenie trestného oznámenia zo dňa 10.12.2018, pričom v tejto veci mala Generálna prokuratúra SR konať podľa § 197 alebo podľa § 198 ods. 1 Trestného poriadku. Vybavenie trestného oznámenia v režime Trestného poriadku nie je v právomoci všeobecného súdu a teda Generálna prokuratúra SR zaslala trestné oznámenie zo dňa 10.12.2018 súdu, ktorý nemá v zmysle Trestného poriadku právomoc viesť predprípravné a ani prípravné konanie (všeobecný súd nie oprávnený vydávať Uznesenie podľa § 197 alebo § 199 Trestného poriadku). Generálna prokuratúra SR v konaní sp. zn. XV Gn 263/18/1000 vôbec nepostupovala pri vybavení trestného oznámenia podľa Trestného poriadku a týmto boli porušené práva sťažovateľa ako oznamovateľa garantované Trestným poriadkom, pretože nedošlo k posúdeniu možnej trestnosti konania, opísaného v trestnom oznámení a jeho prílohách, čím v príčinnej súvislosti došlo k úplnej negácii Trestného poriadku a najmä k neprevereniu skutočností uvádzaných v trestnom oznámení. Tiež bola sťažovateľovi opísaným konaním odňatá možnosť podať prípadný riadny opravný prostriedok (sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku) proti postupu prokuratorky... Procesný postup, spočívajúci vo vybavení trestného oznámenia sťažovateľa tak, že predmetné trestné oznámenie bolo odstúpené do súdneho spisu ako súčasť obhajoby, nie je kogentne upravený Trestným poriadkom a ani iným právnym predpisom, ktorý by mal silu zákona.“ Teda podľa názoru sťažovateľa „Generálna prokuratúra SR v konaní sp. zn. XV Gn 263/18/1000 ignorovala, že podstata základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde alebo inom orgáne. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu, resp. iného orgánu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu ktorého porušenie s namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov. Generálna prokuratúra SR v konaní sp. zn. XV Gn 263/18/1000 svojím výkladom a arbitrárnou aplikáciou poprela

zmysel a význam ustanovenia § 62 ods. 1 Trestného poriadku vo vzťahu ku trestnému oznámeniu zo dňa 10.12.2018, pretože ustanovenie § 62 ods. 1 Trestného poriadku je vždy potrebné vykladať a aplikovať tak, že ide o podstatné interpretačné pravidlo, ktorého zmyslom a účelom je posúdiť podanie tak, aby jeho výklad zodpovedal skutočnej vôli konajúcej osoby v čase vykonania tohto úkonu.“

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„(i) Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. XV Gn 263/18/1000 ako aj Vyrozumením sp. zn. XV Gn 263/18/1000-16 zo dňa 09.01.2019 porušila základné právo sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v platnom znení.

(ii) Vyrozumenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. XV Gn 263/18/1000-16 zo dňa 09.01.2019 sa v celosti zrušuje a ukladá sa Generálnej prokuratúre SR, aby vo veci znovu konala a rozhodla podľa Trestného poriadku, zákona č. 301/2005 Z. z. v platnom znení.“

II.

Právomoc ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

13. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

14. Vec napadla ústavnému súdu 11. februára 2019 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je na konanie vo veci príslušný štvrtý senát ústavného súdu v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditiš a Libor Duřa. Vzhľadom na to senát ústavného súdu rozhodol v tomto zložení.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

16. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu

je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom.

17. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu alebo inému orgánu verejnej moci umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis stanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

18. V predmetnej veci tak sťažovateľ nevyužil účinný prostriedok nápravy, ktorým disponoval v čase pred podaním ústavnej sťažnosti, ktorým je podnet podľa prvého dielu piatej časti zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov. Ako aj sťažovateľ uvádza, v dotknutom čase (od 1. januára 2016) už nebolo možné domáhať sa na základe podnetu preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v trestnom konaní ani preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v trestnom konaní (§ 31 ods. 5 tohto zákona v súčasne účinnom znení). Sťažovateľ sa však aj v ústavnej sťažnosti domáha (a prednostne sa mal domáhať podnetom) práve toho, aby s jeho podaním (v jeho príslušnej časti) bolo nakladané postupom v trestnom konaní (kam patrí aj postup podľa prvej hlavy druhej časti Trestného poriadku). Mal sa teda domáhať, aby sa jeho podanie posúdilo ako trestné oznámenie v novom trestnom konaní, ktoré mieni

iniciovať, a nie toho, aby bolo toto podanie len založené do spisu (ako súčasť jeho obhajoby v trestnom konaní vedenom proti nemu ako obvinenému). Proti takému postupu (pri vybavení trestného oznámenia) by už sťažovateľ podnet uplatniť nemohol, ale buď by dosiahol jeho účel (začatie trestného stíhania), alebo by mohol podať opravný prostriedok podľa § 197 ods. 3 (prípadne predtým žiadosť podľa § 198 ods. 2) Trestného poriadku. Podnet teda bol účinným prostriedkom nápravy, resp. prostriedkom na ochranu práva v jeho situácii (m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, IV. ÚS 126/07) bez toho, aby ústavný súd prejedikoval, ako mal byť podnet vybavený.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu neprípustnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu